

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ПРО ТРАГЕДІЇ НАРОДІВ УКРАЇНИ

НР.07

«Єдине, що потрібне для тріумфу зла – це те, щоб добрі люди нічого не робили» (Едмунд Берк)

ВИХОВНА МЕТА: ознайомити дітей з історією трагедій народів України, розвивати історичну емпатію, формувати критичне мислення.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: робота в групах, «ажурна пилка», дискусія, виставка, церемонія пам'яті.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: геноцид, Голодомор, Голокост, Пораймос, депортації, етнічні чистки, репресії, моральний вибір, історична пам'ять.

14- 17 років

90–120 хв

КРОК 1. Вчитель об'єднує учнів класу в групи. Кожна група учасників отримує текст дилеми, що стосується трагедії одного з народів, котрі проживають на території України, та знайомиться з ним.

Приклади моральних дилем:

- «Дилема Хельги» (історія двох подруг: християнки Хельги та єврейки Рашель – уроки Другої світової війни). (Гражданское образование: содержание и активные методы обучения / под ред. С. Шехтера и Н. Воскресенской, А. Иоффе и Ч. Уайта. – М.:ЗАО "Учительская газета". – 1997. – с. 133)
- Дилема «Добрі сусіди» (розповідь про події в Бахчисараї, коли вивезена з рідної хати в Узбекистан татарка просить нову господиню (вдову фронтовика) знайти захований під підлогою мішок цукру, продати його та надіслати гроші колишній господині).
- Дилема «Вимерле село» (молодого директора школи, комуніста, на території центральної України у 1933 р. залучають до участі у «бригадах», роботою яких було вилучення у селян зерна та інших продуктів. В одній із хат директору трапляється мати з трьома дітьми. На печі він знаходить глечик із зерном, але гукає іншим членам «бригади»: «Тут нічого немає»).

КРОК 2. За методом «ажурна пилка» всі учасники знайомляться з трьома реальними історіями.

КРОК 3. Проводиться загальне обговорення:

- Що є спільного у ситуаціях, які ви обговорювали?
- Який моральний вибір необхідно було робити героям дилем?
- Чи могла ситуація скластися по-іншому?
- Що могло вплинути на моральний вибір?
- Чи легко робити такий вибір? Чому?
- Поясніть вислів «Єдине, що потрібне для тріумфу зла – це те, щоб добрі люди нічого не робили».

КРОК 4. Кожна група отримує домашнє завдання: створити інформаційний стенд до виставки «Пам'ять про трагедії народів світу». Тематика стендів визначається дилемами, з якими учасники вже працювали.

КРОК 5. Церемонія пам'яті: фінальний етап варто проводити в актовій чи концертній залі або у тихому місці на свіжому повітрі. Учні тримають свічки чи лампадки, звучить відповідна музика, оголошується хвилина мовчання на знак пам'яті про всі невинні жертви.

***Коментарі:** Тема національних трагедій є надзвичайно чутливою: в групі, класі можуть бути діти, родичі яких були учасниками тих подій. Важливо не робити загальних висновків, уникати накопичення цифр і сухих статистичних даних, також слід уникати надмірного пафосного представлення теми. Важливо обговорити проблему громадянської позиції, взаємодопомоги, людяності.*

***Джерело:** Адаптовано за: Ленчовська А. Полікультурника: як організувати виховання міжкультурної толерантності у школі та позашкільній діяльності: навчально-методичний посібник / Ленчовська А., Крейдерман К., Грінберг М. – К.:ТОВ «Майстерня книги», 2010. – 344 с.*